

គេនឹង រៀនប្រាសិន
បើប្រពន្ធក៏ដូចគ្នាជាមួយ
គ្នាទៀត

เหลือ เปรมปราดิน

วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร

อดีตลูกจ้างประจำของกรมชลประทาน เหลือ เปรมปราดิน ผู้มีโอกาสดำเนินชีวิตได้เบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และรับถ่ายทอดวิธีคิดจากพระราชดำรัสของพระองค์ท่านที่ว่า ให้คิดอะไรให้ง่าย ๆ เข้าใจ อย่าสลับซับซ้อน คนอื่นเขาจะทำได้ทำตามได้ กลายมาเป็นการถอดบทเรียนของการไขว่คว้าศึกษา หาความรู้ ความเข้าใจเพื่อสร้างสรรค์งาน ที่เรียกว่ายากๆ แบบอุปกรรมโยเทคโนโลยี ทั้งหลายนมาเป็นสิ่งประดิษฐ์แบบฉบับชาวบ้าน...

เหตุผลของความสามารถทำได้ดังกล่าว เพียงเพราะว่า ลุงเหลือ ที่คนท้องถิ่นลำปางเรียกขานกันนั้น นับแต่วัยเด็กนิยมชมชอบการแกะนั่นแกะนี่ ด้วยความสงสัยว่าเครื่องยนต์กลไกเป็นอย่างไร ถึงทำงานแบบนั้นแบบนี้ได้ จนกลายเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองมาตลอด เรียกว่า ลุงเหลือมี Happy Brain – ศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองตลอดเวลาจากแหล่งต่างๆ นำไปสู่การเป็นมืออาชีพและความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน ตั้งแต่เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด คอมพิวเตอร์ กลไก การออกแบบโครงสร้างต่างๆ วิโมทคอนโทรล เครื่องไฮดรอลิก เครื่องตรวจวัดสภาพอากาศ และมาถึงเครื่องรับส่งสัญญาณกับจานดาวเทียม

ประยุกต์ขึ้นมาใช้ได้ ชนิดว่าทำเอา บริษัทจำกัด และบริษัท จำกัด (มหาชน) ที่ง อึ่งกันมาแล้ว โดยเฉพาะผลงาน งานดาวเทียมทำจากกะทะเหล็ก ที่ทำให้คนทั่วไปรู้จักถุงเหลือง ผ่านสื่อมวลชน ด้วยสายตานักประดิษฐ์ชาวบ้านธรรมดา เขาหยิบจับสิ่งที่เหลือใช้ ข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้าน จนได้งานดาวเทียมกะทะเหล็ก ที่นำไปติดตั้งตามโรงเรียนต่างๆ ทั้งไกลและใกล้ เหนือและใต้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากสิ่งของประยุกต์ฝีมือลุงเหลือ

สอดคล้องกับกับความคิดของลุงที่ว่า ความรู้ต้องไม่ควรถูกปิดกั้น และควรจะกระจายไปทุกแห่งหนตำบลต่างๆ

ลุงเหลือคุยให้ฟังว่า ชีวิตที่เหลืออยู่ ใช้เวลาศึกษาเรื่องเหล่านี้เป็นงานอดิเรก เพราะว่าการอยู่ว่าง ก็ไม่ได้ทำให้ชีวิตมีคุณภาพขึ้น

“ผมมองว่าคนเราที่มีคุณภาพ ต้องสนใจไม่ศึกษาเป็นอันดับแรก เรียนให้รู้อย่างถ่องแท้แล้วไปใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่คับขัน วันก่อนนี้ ไปสร้างวิทยุชุมชนให้โรงเรียน (Happy Society ทำเพื่อสังคมที่ดี) เขาสร้างกัน 3,000-4,000 บาท ผมสร้าง 300-400 บาท ที่แพงเขาคิดค่าวิชาแพงนั่นไง ผมเลือกใช้ของที่ไมใช้เอามาเป็นประโยชน์ให้ได้” ลุงเหลือเล่าถึงวิถีชีวิต เสริมด้วยว่า งานที่ทำเช่นนี้ ทำให้ลุงเหลือได้ออกกำลังกายตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง ทุกครั้งต้องมีเหงื่อออก อีกอย่าง เหล้า บุหรี่ไม่สูบไม่ดื่ม เพราะมันไม่มีประโยชน์

สิ่งที่ลุงเหลือทำ เขามองว่า เพื่อการศึกษา ความรู้ทั่วไป ทำแล้วไม่คิดจะทำ
 จำหน่ายหรือจดลิขสิทธิ์ เขาอยากให้ความรู้กระจายไปในทุกพื้นที่ ถือว่ามันเป็นกุศลที่ตัวเอง
 ได้มอบให้กับคนอื่น เป็นการช่วยเหลือชุมชนและสังคม (Happy Society – ที่รัก สามัคคี
 เอื้อเพื่อต่อชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี) นั่นเอง

เป็นความสุขที่มากที่สุดสำหรับคนๆ นี้ หากมีใครก็ตามที่มาศึกษาแล้วได้ความรู้
 เพิ่มมากเท่าไรก็ดี แม้ตัวลุงเหลือจะเสียเงินเท่าไรก็ไม่เป็นไร ถ้าให้ความรู้ทันเขา
 ไม่ให้เขาต๋มได้ แม้เป็นส่วนน้อย เมื่อมันมีหนึ่ง สอง สาม ต่อไปจะเป็นเจ็ด แปด เก้า
 และนั่นเป็นความสุขของเขา

การได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองเสมอๆ แต่ก็มีบางครั้งที่ลุงเหลือได้รับการถ่ายทอด
 มาผิดๆ จะว่าเจตนาหรือไม่ ตั้งใจปกปิดหรือไม่ แต่ต้องขอบอกว่า การถ่ายทอดต่อๆ กัน
 อย่าไปบอกเรื่อยๆ หากว่าวันหนึ่งสอนไปแล้วจำความผิดของคนสอนไปทำ มันจะเกิด
 ความเสียหาย ถ้าไม่ยากให้รู้ก็บอกชัดไปเลยว่า ปิดเป็นความลับเลย ดีกว่าบอกไปผิดๆ
 บางคนเขาเอาไปทำๆ แล้วก็เสีย ลุงเหลือจะไม่ทำเช่นนั้นเป็นอันขาด เช่นทำรถตัดหญ้า
 แล้วใช้รีโมทคอนโทรลบังคับ อันตรายจะไม่มี เพราะมันคุมระยะไกล เมื่อก่อนเคยประดิษฐ์
 เครื่องบินบังคับวิทยุ แต่ความผิดพลาดมันมี เป็นต้น

สิ่งที่ลุงเหลือทำและประยุกต์แต่ละประเภท แต่ละชิ้น ดูเป็นความ ‘พอเพียง’
 ที่ใช้เงินไม่มาก ซึ่งตรงกับหลักคิดของวิศวกรชาวบ้านเช่นลุงเหลือ มีหลักการใช้เงินที่ว่า

อันดับแรกต้องดูเรามีรายได้เท่าไร ควรจะใช้เท่าไร ใช้จ่ายสำคัญที่สุดคือ อย่ายุ่มเพื่อย
 ลุงเหลือยกตัวอย่างว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เคยตรัสเรื่อง การใช้อย่าง
 ประหยัด อย่างคอมพิวเตอร์มีใหม่ก็ให้คนอื่นเขาใช้ เราก็ใช้เครื่องเก่าเมื่อมันยังดีอยู่
 ส่วนมากผมจะทำขึ้นมาใช้เอง ไม่ค่อยได้ซื้อ อย่างจานใช้ทำดาวเทียมชื่อเขาอันหนึ่งตกราว
 800 บาท แต่ผมซื้อมาทำเอง 200 บาทมันถูกกว่ากันเยอะ ดาวเทียมเขาขายกัน 38,000 บาท
 ผมทำเอง 7,000 บาท ประหยัดไปกว่า 30,000 บาท
 เพราะฉะนั้นสร้างขึ้นมาเองราคามันถูกกว่าหมดและ
 “ทุกวันนี้ผมยังศึกษา ค้นคว้าเรื่องที่ผมยังไม่รู้อีกมาก ผมว่าการเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด
 ตราบใดที่เรายังมีลมหายใจ” คำพูดขบท้ายของลุงเหลือ เปรมปราดิน